

Rekviem a felsőoktatásért

Nem sok olyan eseményben volt eddig részem, ahol a tömeggel együtt, egy adott cél érdekében öszszegyűlve, komolyan érezni lehetett volna a pillanat erejét. Az élményt leginkább ahhoz tudnám hasonlítani, mint amikor egy fesztiválon mindenki együtt mozdul és énekel a többiekkel. Valami hasonlót élhettek át október 27-én mindazok, akik részt vettek a Szalay utcában, a NEFMI épülete előtt megrendezett országos hallgatói demonstráción.

A Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciájának szervezésében, a folyamatos mellőzésükbe belefáradt budapesti és vidéki diákok jogaikért szálltak síkra, és jelképesen eltemették a magyar felsőoktatást. Tették ezt azon elkésredésükből fakadóan, hogy a jelenlegi reformtervezet sokak szerint nemhogy jövőt, de még jelent sem biztosít a fiatal értelmiség számára. A közel másfél éve tartó parttalan vita az érintettek és a kormány között, a sok feszültség és bizonytalanság, egy figyelemreméltó hallgatói összefogást eredményezett a közelmúltban. A sikeres vidéki akciók után az ország egyetemei most a fővárosban egyesítették erőiket. A tüntetés pedig átütő erejű volt. Maguk a szervezők sem gondolták volna, hogy sok ezer egyetemista érzi majd úgy, hallatnia kell a hangját jövője érdekében.

Az eseményen történtek valóban különleges hatással voltak a résztvevőkre. Mi ellen tiltakoztak ilyen hevesen a diákok? A HÖÖK nemrégiben közzétett egy 11 oldalas dokumentumot, melyben tételesen tisztázza az új felsőoktatási törvénytervezettel kapcsolatos főbb problémákat. A két legnagyobb felháborodást kiváltó változtatást az úgynevezett önköltséges felsőoktatás, valamint a röghöz kötés jelenti. Ezek értelmében a képzésben résztvevők vagy kifizetnék tanítványaik teljes költségeit, vagy bizonyos szerződésben vállalnák, hogy a diploma megszerzése után 5-10 évig itthon maradnak. Az ESU (European Students' Union) nyilatkozatban fejezte ki aggályait a koncepcióval kapcsolatban és közölte, az Európai Unió Bizottságához fordul felülvizsgálatért, mivel véleményük szerint a röghöz kötés szembe megy bizonyos uniós jogokkal.

Az elmúlt hónapokban a feszültségek rendre felszínre törtek. A fővárosban utoljára a Szakszervezeti Demonstráción emelték föl hangjukat a hallgatók. Akkor alig néhányan gondolták úgy, hogy tehetnek valamit jogaik érdekében, a szervezők pedig arra panaszkodtak, hogy a fiatalság túlságosan passzív, amikor a tettek mezejére kellene lépni. A jég most megtörni látszik, ráadásul a 27-ei tüntetés előtt egy nappal már olyan híreket is olvashattunk,

ellenére sor került, a szervezők pedig mindent megtettek annak érdekében, hogy felébresszék, felpörgessék és aktivizálják a tömeget.

A gyülekezést 5 órára szervezték a NEFMI elé, ahol hatalmas kivetítőkkel és profi hangtechnikával felszerelt, zenétől dübörgő színpad várta, hogy az indulatok az egekbe szökhesseken. A helyszínre érkezők már előzetesen felkészültek véleményük szabatos kinyilvánítására. A legkülönbözőbb transzparenszek hirdették a diákok haragját. Sokan vonultak rózsával a kezükben, számos plakát, tábla és matrica szövege foglalta magába Hoffmann Rózsa nevét, nem éppen kedvező kontextusban.

A Himnusz elénekzése után rövid megemlékezés következett az 1956-os hősokról, majd Márai Sándor Mennyből az Angyal című versét hallgattuk végig néma csöndben. A

sért felelős államtitkárához: „Nem gondolja, hogy ideje felállni?”. A hallgatóság ovációja most sem maradt el. Az eseményen a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem is részt vett. Kovács András, a BME EHK elnöke olyan értékek védelmében szólalt föl, mint a kollégiumok, szakkollégiumok, tehetség műhelyek és a diákhangyományok.

A demonstráció híre az ország határain túlra is eljutott. Norvégiából Allan Päll, az ESU elnöke utazott ide, aki Európa egy „roppant csúnya mérföldkövének” nevezte a tervezetet, Ausztriából pedig Stefan Steinbauer jött Magyarországra, hogy támogassa a hallgatók törekvéseit. A beszédek Nagy Dávid HÖÖK elnök zárta, aki szót emelt a két legsúlyosabb intézkedés, a röghöz kötés és az önköltséges felsőoktatás ellen.

Fotók: Székely Zsolt

tiszteletadás magasztossága miatt leült hangulatból néhány másodperc alatt visszarántott minket a tüntetés légkörébe a HÖÖK rövid, de annál ütősebb kis videója, mely az új FTV egyes pontjait mutatta be a hallgatók véleményével kiegészítve. Ezután következtek a lelkesítő beszédek.

A hallgatói önkormányzatok felszólalásait Gáspár Marcell, a Miskolci Egyetem képviselője nyitotta, aki beszélt a több mint 1000 fős miskolci tüntetéséről, valamint tételesen felsorolta a törvénytervezet gyengeségeit. „Egy vidékellenes, szociálisan érzéketlen koncepció látott napvilágot szeptemberben... drasztikusan csökkenő államilag finanszírozott hallgatói létszám, két-háromszoros költségtérítés, bújtatott tandíj. Ez a mi régióinkban végzetes következményekkel járna” mondta. Előadását tapsvihar zárta, majd következett Keresztes Gábor az Északnyugat-magyarországi régió képviselőjében, és szinte kiabálva szólította fel a kormányt, álljon el a „szakmailag megalapozatlan” és „igazságtalan” intézkedések terveitől.

A rendezvényen beszédet mondott Papp Magor az MRSZ elnöke, aki a fiatal orvosok támogatásáról biztosította a tömeget, és elmondta, a hallgatók felelősséggel tartoznak saját jövőjükért. Mendrei László, a Pedagógusok Demokratikus Szakszervezetének elnöke mint tanárember köszöntötte az érzelmileg felfűtött hallgatóságot. Beszéde végén kérdést intézett a NEFMI oktató-

Ezután meglepő esemény következett. A tömeg hirtelen megnyílt, és egy lobogó fátylakkal szegélyezett folyosó tárult elénk. A fotósok tolongtak, mindenkit égetett a kíváncsiság, hogy vajon mi fog történni. Azután egyszer csak feltűnt a kavalkádból egy koporsó, melyet fekete köpenyes diákok emeltek a magasba. Lassan vonultak végig a lángok között a Szalay utcán, majd letették a „halottat” a színpad elé. A groteszk szimbólumon ez volt olvasható: „Magyar Felsőoktatás, élt: 1367-2011” A korábbi felszólalók, komor zene kíséretében egyesével megkoszorúzták a pódium előtti „síremléket”, majd a rituális ceremónia végén az est egyik műsorvezetője biztatásul közölte: „talán bízhatunk a feltámadásban”. A fiatalok erre tapsviharban törtek ki és együtt skandáltak: „Feltámadás!”. A hangulat emelkedett volt. A szervezőknek sikerült elérniük céljukat, mindenki megrendült, ugyanakkor remekül érezte magát. Ezután megköszönték a résztvevőknek a békés demonstrációt és nyugalmassal hazautat kívántak. Miután feloszlott a tömeg, a HÖÖK elnöke rövid sajtótájékoztatót tartott, ahol elmondta, az álláspontok közeledtek a kormány és a HÖÖK között, de folytatják a tárgyalásokat mindaddig, amíg el nem érnek egy, a hallgatók számára is elfogadható kompromisszumot.

LIEBER TAMÁS

A felsőoktatási reformtervezet elleni megmozdulások (2011)

Június 16. – A Hallgatói Hálózat nevű szervezet tüntetése a Fővám téren. Előző nap kitiltják őket a BCE területéről.

Október 3. – A Szakszervezeti Tüntetéshez kapcsolódva demonstrálnak a diákok, a Hallgatói Hálózat szervezésében.

Október 5. – A Nyugat-magyarországi Egyetem hallgatói fórumot szerveznek, majd csendes demonstrációt tart a diákok reformtervezettel kapcsolatos ellenérzéseinek kifejezéséért.

Október 11. – A Szegedi Tudományegyetem Hallgatói Önkormányzata sztrájk-bizottságot alakít, mert álláspontjuk szerint az új felsőoktatási törvénytervezet ellehetetlenítene a jelen és a jövő generációk értelmiségét.

Október 12. – A Debreceni Egyetem Hallgatói Önkormányzata a minőségi felsőoktatásért szervez közel 1000 fős demonstrációt.

Október 20. – A Miskolci Egyetem tart nagyszabású tüntetést, melyre a régió több intézményéből érkeznek résztvevők.

Október 27. – A Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciája, körülbelül 10000 fős, országos demonstrációt tart Budapesten.

melyek az álláspontok jelentős közeledéséről számoltak be a HÖÖK és a kormány között. A megmozdulásra ennek